

WARSZAWSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY

Klinika Pneumonologii i Alergologii Wieku Dziecięcego

Kierownik Kliniki: prof. dr hab. med. Marek Kulus
02-091 Warszawa, ul. Żwirki i Wigury 63 A

Warszawa 27.12.2021

dr hab. prof. UJ Marcin Waligóra

Przewodniczący Rady Dyscypliny Nauki o Zdrowiu

Uniwersytet Jagielloński – Collegium Medicum

Ul. Michałowskiego 12

31-126 Kraków

Ocena osiągnięcia naukowego w postaci cyklu powiązanych tematycznie artykułów naukowych p.t. „Wpływ zanieczyszczeń powietrza na ocenę jakości życia pacjentów z astmą oskrzelową.” oraz aktywności naukowej dr n. med. Moniki Ścibor

Dr n. med. Monika Ścibor ukończyła studia na Wydziale Lekarskim, Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w 1995 roku. Po odbyciu stażu podyplomowego w poliklinice MSW w Krakowie podjęła pracę i studia doktoranckie w Katedrze i Klinice Chorób Wewnętrznych i Medycyny Wsi Collegium Medicum UJ. Studia doktoranckie uwieńczyła uzyskaniem stopnia doktora nauk medycznych. Obroniona w 2002 roku praca doktorska nosiła tytuł „Wpływ inhibitorów konwertazy angiotensyny i blokerów receptorów adrenergicznych na czynność układu oddechowego.” Od 2002 roku pracuje w Zakładzie Zdrowia i Środowiska Instytutu Zdrowia Publicznego Wydziału Nauk o Zdrowiu Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego kolejno na stanowiskach asystenta, adiunkta a obecnie starszego wykładowcy. Posiada specjalizacje z chorób wewnętrznych i alergologii.

1. Ocena osiągnięcia naukowego

Dr n med. Monika Ścibor jako osiągnięcie naukowe wynikające z artykułu 219 ust.1, pkt 1b Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce wykazała cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych objętych tytułem „Wpływ zanieczyszczeń powietrza na ocenę jakości

życia pacjentów z astmą oskrzelową”. W skład przedstawionego do oceny osiągnięcia wchodzi 6 wymienionych poniżej publikacji:

1. Monika Ścibor, Bartosz Balcerzak, Marta Malinowska-Cieślik: Czy środowisko może mieć wpływ na jakość życia pacjentów z astmą oskrzelową? Zeszyty Naukowe Ochrony Zdrowia, Zdrowie Publiczne i Zarządzanie: 2012: T.10, nr1, 25-30
Pkt MNiSW=9
2. Monika Ścibor, Bartosz Balcerzak, Żaneta Czernecka, Marta Malinowska-Cieślik: „Ocena jakości życia pacjentów z astmą oskrzelową mieszkających w Krakowie w strefach różniących się stężeniem pyłu zawieszonego w powietrzu (PM10).” Medycyna Środowiskowa: 2015: T.18, nr 1, s. 45-53
Pkt MNiSW=8
3. Monika Ścibor, Andrzej Galbarczyk, Grazyna Jasienska: Living Well with Pollution? The Impact of the Concentration of PM2.5 on the Quality of Life of Patients with Asthma. International Journal of Environmental Research and Public Health: 2019 : Vol. 16, nr 12 art. no. 2502, s. 1-12
IF=2.849
Pkt MNiSW=70
4. Monika Ścibor, Marta Malinowska-Cieślik: The association of exposure to PM10 with the quality of life in adult asthma patients. International Journal of Occupational Medicine and Environmental Health: 2020:Vol. 33, nr 3, s. 311-324,
IF=1.541
Pkt MNiSW 70
5. Monika Ścibor, Bartosz Balcerzak, Andrzej Galbarczyk, Grazyna Jasienska: Quality of life of patients with bronchial asthma exposed to gaseous air pollution in the place of residence. Sustainable Cities and Society:2021:vol:64 id.art. 102541
IF=5.268
Pkt MNiSW=100
6. Bartosz Balcerzak, Monika Ścibor, Marta Malinowska-Cieślik: Percepcja jakości powietrza oraz jej skutków zdrowotnych jako przedmiot badań w obszarze zdrowia publicznego. Zeszyty Naukowe Ochrony Zdrowia, Zdrowie Publiczne i Zarządzanie: 2012: T.10, nr 1, 13-24
Pkt MNiSW=9

Wchodzące w skład osiągnięcia naukowego trzy publikacje polskojęzyczne i trzy anglojęzyczne posiadają sumaryczny współczynnik oddziaływania $IF=9,658$ oraz 266 punktów według klasyfikacji czasopism MNiSW. Dwie publikacje polskojęzyczne pochodzą sprzed 9 lat (2012), jedna sprzed 6 lat (2015) a anglojęzyczne z ostatnich trzech lat.

Z formalnego punktu widzenia publikacje polskojęzyczne nr 1, 2 i 6, posiadające tzw. punktację MNiSW poniżej 10 punktów nie powinny być składowymi osiągnięcia naukowego (podstawa - Załącznik nr 1 do uchwały nr 87/IX/2019 Senatu UJ z dnia 25 września 2019 roku zaktualizowany 24 lutego 2021r. oraz Poradnik Rady Doskonałości Naukowej, Postępowania dotyczące nadawania stopnia doktora habilitowanego). Wyłączenie ich ze składu cyklu powoduje konflikt z kryteriami rekomendowanymi przez Radę Dyscypliny Nauki o Zdrowiu UJ dotyczącymi postępowań w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego od dnia 01.10.2019 r., w których jako liczbę minimalną prac, składającą się na cykl określono pięć publikacji. Ponadto w art. 219 pkt. 1. Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce jako podstawową przesłankę do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego wymieniono posiadanie w dorobku naukowym osiągnięcia stanowiącego znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny. Wspomniane już wcześniej prace cyklu 1, 2 i 6 zostały opublikowane odpowiednio przed dziewięciu, sześciu i ponownie dziewięciu laty. Moim zdaniem trudno jest uznać składowe osiągnięcia mające już 9 i 6 lat, które według dostępnych źródeł nigdy w tym czasie nie były cytowane, za znaczący wkład w rozwój dyscypliny. Poza tym, dwie z tych prac są publikacjami przeglądowymi i jako takie nie stanowią oryginalnego, własnego wkładu autora w rozwój dyscypliny.

Pozostałe w przedstawionym do oceny cyklu doniesienia uważam za interesujące i wartościowe. Samo zagadnienie poruszone przez autorkę nie jest tematem nowym i jest obecne w literaturze od kilkadziesiąt lat. Istnieją liczne prace wskazujące na bezpośredni związek zanieczyszczeń powietrza z chorobowością i zaostrzeniami astmy. Zastosowanie narzędzia jakim są kwestionariusze oceny jakości życia w astmie jest rzadziej stosowane chociaż Juniper i wsp. walidowali je w 1999 roku. Autorka podjęła ciekawe badania podejmując się oceny korelacji pomiędzy nasileniem zanieczyszczeń powietrza a jakością życia w tej grupie chorych. Na ich przeprowadzenie uzyskała grant NCN. Wyniki zostały przedstawione między innymi w trzech pracach cyklu opublikowanych w czasopismach z listy filadelfijskiej. Wykazano w nich, że wzrost poziomu zanieczyszczeń stałych i gazowych powietrza wpływa negatywnie na ogólną jakość życia i poszczególne jej domeny. Takich doniesień w literaturze brakuje i są one cennym argumentem w planowaniu działań z zakresu zdrowia publicznego. Mocną ich stroną

jest również aktualność tematyki i umiejętność obiektywnego komentowania podejmowanych działań naprawczych. Słabą stroną wymienionych powyżej oryginalnych części składowych osiągnięcia jest fakt, iż 3 zasadnicze publikacje pochodzą z jednego badania, dotyczą tej samej grupy 349 pacjentów zamieszkujących ten sam obszar terytorialny. Nie zawarto danych pochodzących z innych terenów czy też innych grup, osobno rekrutowanych. Przedstawienie publikacji skupionych wokół tylko jednego projektu badania jako trzonu osiągnięcia naukowego nie jest moim zdaniem dobrą praktyką. Rodzi to ryzyko, że badania nie będą powtarzalne w innych warunkach. Doświadczyła tego zresztą sama autorka w badaniu pilotowym, którego wyniki były niespójne z wynikami późniejszych publikacji składowych osiągnięcia. Modyfikacja metodologii i rozszerzenie grupy badanej jak tłumaczy dr Ścibor, spowodowała, że uzyskała oczekiwane korelacje. Wartość osiągnięcia naukowego z pewnością podniosłoby rozszerzenie badań o inne regiony na przykład poprzez zaangażowanie do współpracy innych ośrodków. Tak też podsumowuje autorka swoje publikacje stanowiące osiągnięcie naukowe.

W mojej ocenie osiągnięcia przedstawione przez habilitantkę mają zbyt ograniczony wymiar i zasięg aby można było je uznać za wywierające znaczący wpływ na rozwój dyscypliny. Trzy z sześciu przedstawionych w cyklu publikacji można uznać za bardzo wartościowe. Mogłyby stanowić część cyklu, który uzupełniony o inne badania o podobnym charakterze mogłyby rzeczywiście wpłynąć w takim stopniu na naszą wiedzę aby przyczyniał się do postępu w dyscyplinie. Tego niestety jeszcze brakuje.

Podsumowując, dr Monika Ścibor w mojej opinii przedstawiła do oceny niepełny cykl publikacji, który mimo tego, że jest spójny tematycznie, nie stanowi osiągnięcia wpływającego istotnie na rozwój dyscypliny i nie spełnia warunku kryterium zawartego w art. 219 ust. 1 pkt 2b. Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce.

2. Ocena dorobku naukowego

Według przesłanej dokumentacji dorobek naukowy dr Moniki Ścibor przed uzyskaniem doktoratu zawierał jedną publikację a po jego uzyskaniu, nie uwzględniając publikacji składających się osiągnięcie naukowe, 15 publikacji. Niestety spośród podanych przez habilitantkę i potwierdzonych przez Bibliotekę UJ, dwie nie spełniają kryterium umożliwiającego zaliczenia ich do dorobku ponieważ, są to streszczenia, znajdujące się w

suplemencie 1 tomu 5 z 2002 roku Medycyny Środowiskowej, nie posiadające nawet dołączonego piśmiennictwa. Są to:

1. Lesiak-Bednarek Anna, Hałuszka Janusz, Zakrzewski Janusz, Ścibor Monika. Zmiany zanieczyszczenia powietrza w okresie 12 lat a choroby układu oddechowego u dzieci w Starachowicach. Medycyna Środowiskowa 2002 : T. 5 supl. 1, s. 23-24
2. Ścibor Monika, Lesiak-Bednarek Anna, Hałuszka [Hałuszka] Janusz. Porównanie wpływu α 1-adrenolityków na czynność układu oddechowego u palaczy i osób niepalących. Medycyna Środowiskowa 2002 : T. 5 supl. 1, s. 25-26.

Tak więc całkowity dorobek naukowy dr Moniki Ścibor poza zaliczonymi do osiągnięcia naukowego to 14 publikacji. 4 artykuły zostały opublikowane w czasopismach posiadających Impact Factor, a sumaryczny współczynnik oddziaływania wynosi IF=10,563. W dwóch z nich habilitantka jest pierwszym autorem. Pozostałe 10 prac zostało opublikowanych w języku polskim i w dziewięciu habilitantka jest pierwszym autorem.

Według bazy Scopus habilitantka jest autorem lub współautorem 9 doniesień, z których 5 pochodzi z ostatnich 3 lat. Największe zainteresowanie – 35 cytowań wg Scopus - budzi praca „Are we safe inside? Indoor air quality in relation to outdoor concentration of PM10 and PM2.5 and to characteristics of homes” nie włączona do cyklu. Pozostałe prace budzą zdecydowanie mniejsze zainteresowanie. Publikacje sprzed 2019 roku były cytowane łącznie 5 razy, przy czym 4 razy cytowana była praca, w której habilitantka nie była autorem wiodącym, a dotyczyła ona technicznych aspektów analizy pomiarów zanieczyszczeń powietrza.

W bazie Web of Science znajduje się 8 publikacji autorki. W czasie od wpłynięcia wniosku do czasu recenzji liczba cytowań z 33 powiększyła się do 53.

W bazach Pubmed, Medline znalazłem jedynie 2 prace kandydatki.

Ponieważ prezentowany całościowy dorobek kandydatki – bez rozdziału na osiągnięcie naukowe oraz pozostałe publikacje - obecny w ogólnie dostępnych bazach międzynarodowych jest niezwykle skromny, sięgnąłem również do polskiej bazy bibliograficznej. W bazie Polska Bibliografia Lekarska GBL Znajduje się 10 publikacji z pracą doktorską łącznie.

Dr Monika Ścibor swój dorobek naukowy dzieli na publikacje dotyczące badań związanych z: -wpływem wybranych zanieczyszczeń powietrza na jakość życia osób z astmą – co jest przedmiotem osiągnięcia naukowego

- bezpieczeństwem terapii hipotensyjnej u pacjentów z nadreaktywnością oskrzeli
- wpływem palenia tytoniu na zdrowie
- identyfikacją składu chemicznego drobin w zanieczyszczonym powietrzu
- zanieczyszczeniami pyłowymi PM10 i PM2.5
- wpływem stylu życia na choroby społeczne
- bezpieczeństwem dzieci z perspektywy zdrowia publicznego.

Autorka dokumentuje swoje osiągnięcia naukowe wskazując oprócz artykułów naukowych także na wystąpienia na zjazdach i konferencjach. W dorobku naukowym habilitantki pełnych publikacji nie ma zbyt wiele. W ciągu 19 lat od uzyskania doktoratu jest to 14 artykułów, głównie w czasopiśmie polskojęzycznych. Nie stanowi to dorobku, który opisywałby harmonijnie przebiegającą, zaplanowaną działalność naukową. Aktywność habilitantki wybitnie wzrosła podczas ostatnich 5 lat. Wcześniej publikowała swoje badania nieregularnie, nie drukując ich nawet po wystąpieniach na konferencjach. Nagle od 2019 publikuje pięć prac o łącznym IF=17,796 (włączając w to składowe osiągnięcia naukowego). Wskazuje to na duży potencjał naukowy dr Moniki Ścibor, który wcześniej był niewykorzystywany.

Niestety nie mogę uznać tego „zrywu” naukowego jako wystarczającego do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego. Zadaniem przyszłego samodzielnego pracownika naukowego będzie między innymi planowanie i pomoc w realizacji ścieżki rozwoju młodych naukowców, dla których ich opiekun powinien być mentorem. Jeżeli obecne tempo rozwoju naukowego habilitantki utrzyma się przez najbliższe lata, nie będę miał wątpliwości, że podoła ona temu zadaniu. W tej chwili, wcześniejszy okres działalności bez istotnych dla dziedziny publikacji budzi jednak moje obawy. Obserwując obecną dynamikę liczby cytowań, która w czasie ostatniego pół roku wzrosła z 33 do 53 wg Web of Science, przed habilitantką powinny się rysować pomyślne perspektywy - o ile ponownie jej działalność naukowa nie ulegnie uśpieniu.

Podsumowując, dorobek naukowy kandydatki w czasie ostatniego okresu uległ znaczącemu wzbogaceniu, jednak nadal pozostaje niewystarczający. Mam wrażenie, że wniosek o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego wpłynął zbyt wcześnie. W obecnej chwili nie mogę stwierdzić, że habilitantka wykazuje się istotną

aktywnością naukową. Tym samym nie spełnia warunku zawartego w art. 219 ust. 1 Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce.

Biorąc pod uwagę uzasadnioną powyżej negatywną ocenę zarówno osiągnięcia naukowego jak i aktywności naukowej dr Moniki Ścibor, nie popieram wniosku o nadanie jej stopnia doktora habilitowanego.

KIEROWNIK KLINIKI

Prof. dr hab. med. Marek Kulus

